

Doplnění blanketní stížnosti

O porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jde i tehdy, vybočuje-li procesní postup soudu ze zákonných pravidel, jež řízení před ním upravují, a toto vybočení je způsobilé se promítnout (stěžovateli negativně) do jeho výsledku. Takovým případem je i podání blanketní stížnosti s upozorněním na její pozdější doplnění, kdy však toto doplnění administrativním pochybením není předloženo stížnostnímu soudu, který o stížnosti rozhodne bez jeho znalosti.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. III.ÚS 2130/20 ze dne 1.9.2020)

Ústavní soud rozhodl ve věci ústavní stížnosti stěžovatele J. N., t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Jiřice, zastoupeného Mgr. M.K., advokátem se sídlem P., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2020, sp. zn. 61 To 276/2020, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. 0 Nt 18060/2020, za účasti Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 4, jako účastníků řízení, tak, že usnesením Městského soudu v Praze ze dne 6. 5. 2020, sp. zn. 61 To 276/2020, bylo porušeno stěžovatelovo právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod. Toto usnesení se proto ruší. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Z odůvodnění:

I. Průběh předchozího řízení a podstatný obsah ústavní stížnosti

1. Včas podanou ústavní stížností, která i v ostatním splňovala podmínky řízení stanovené zákonem č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označených usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 (dále jen "obvodní soud") a Městského soudu v Praze (dále jen "městský soud"), neboť má za to, že jimi bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Napadeným usnesením obvodního soudu bylo podle § 33 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "tr. ř.") a contrario rozhodnuto, že stěžovatel nemá nárok na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu. Stížnostní městský soud pak stížnost stěžovatele proti rozhodnutí obvodního soudu podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

3. Stěžovatel je přesvědčen, že napadenými rozhodnutími došlo k zásahu do jeho ústavně zaručených práv, a to jednak v důsledku zásadních procesních pochybení soudů, a dále samotným nepřiznáním nároku stěžovatele na bezplatnou obhajobu, když napadená rozhodnutí jsou v příkrém rozporu s judikaturou Ústavního soudu.

4. Namítá, že městský soud v odůvodnění napadeného usnesení chybně konstatoval, že stěžovatel svou stížnost blíže písemně neodůvodnil. Stěžovatel totiž sice prostřednictvím svého obhájce v zákonné lhůtě dne 14. 4. 2020 skutečně podal blanketní stížnost, avšak s připojeným sdělením, že stížnost bude odůvodněna ve lhůtě 15 dnů. V takto vymezené lhůtě dne 29. 4. 2020 následně obhájce stěžovatele stížnost podrobně odůvodnil, a toto odůvodnění zaslal obvodnímu soudu. Z napadeného usnesení městského soudu však vyplývá, že městský soud rozhodoval toliko o blanketní stížnosti a

nereagoval tak na konkrétní stížnostní námitky. Následně bylo obhájci stěžovatele na jeho telefonický dotaz pracovníky obvodního soudu sděleno, že odůvodnění stížnosti soud obdržel, nicméně vlivem pochybení na jejich straně nebylo městskému soudu odesláno.

5. Závěrem uvádí, že rozhodnutí obecných soudů nejsou řádně odůvodněna. Soudy se v rozporu s platnou právní úpravou a konstantní judikaturou takřka vůbec nezabývaly majetkovou situací stěžovatele. Přestože ustanovení § 33 odst. 2 tr. ř. výslovně stanoví jako podmínku pro přiznání nároku na bezplatnou obhajobu, či obhajobu za sníženou odměnu, skutečnost, že obviněný osvědčí, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, soudy v nyní projednávaném případě odůvodnily svá rozhodnutí bez bližšího zkoumání situace obviněného tím, že stěžovatel není ve specifickém sociálním postavení a není dlouhodobě vyloučen z možnosti dosahovat nějakého příjmu, resp. tím, že svou žádost řádně nedoložil dalšími doklady, a to aniž by k jejich předložení byl soudy vyzván.

II. Vyjádření účastníků řízení

6. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti, zejména k postupu, jak bylo nakládáno s odůvodněním stěžovatelovy stížnosti ze dne 29. 4. 2020 (resp. s jejím doplněním a odůvodněním), vyjádřily Obvodní soud pro Prahu 4 a Městský soud v Praze jako účastníci řízení. Ústavní soud si zároveň vyžádal soudní spis vedený u obvodního soudu pod sp. zn. 0 Nt 18060/2020.

7. Obvodní soud zrekapituloval sled událostí, když uvedl, že napadené usnesení obvodního soudu bylo obviněnému doručeno dne 9. 4. 2020 a obhájci obviněného dne 8. 4. 2020. Dne 14. 4. 2020 podal obviněný prostřednictvím svého obhájce stížnost, v níž uvedl, že ji blíže odůvodní ve lhůtě 15 dnů. Spis spolu se stížností byl dne 23. 4. 2020 předložen stížnostnímu městskému soudu. Avizované dodatečné odůvodnění stížnosti došlo obvodnímu soudu dne 29. 4. 2020 (tj. ve stěžovatelem stanovené 15 denní lhůtě) a nedopatřením již nebylo na městský soud k předložené stížnosti dosláno. O tomto obvodní soud učinil úřední záznam (č. l. 17). Z tohoto důvodu, kdy obvodní soud přiznává pochybení na své straně, rozhodl městský soud o podané stížnosti bez odůvodnění.

8. Městský soud uvedl, že o podané stížnosti skutečně rozhodoval bez znalosti jejího bližšího odůvodnění. Argumentuje však, že tato skutečnost nebyla pro rozhodnutí o podané stížnosti významná, neboť městský soud přezkoumal správnost napadeného usnesení v celém rozsahu a v daném případě byla stížnost stěžovatele zamítnuta především proto, že obviněný řádně neosvědčil dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby. K tomu městský soud dodává, že není jeho povinností obviněného poučovat o tom, jak má v takovémto případě konkrétně postupovat, když byl navíc řádně zastoupen obhájcem.

9. S ohledem na obsah vyjádření účastníků řízení, který není nijak rozporný s tvrzeními stěžovatele, tato nebyla stěžovateli zasílána k případné replice.

III. Vlastní hodnocení Ústavního soudu

10. Ústavní soud zvážil obsah napadených rozhodnutí i průběh řízení, který mu předcházel, a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je částečně důvodná.

11. Ústavní soud ve své rozhodovací praxi opakovaně uvedl, že o protiústavnost jde i tehdy, vybočuje-li procesní postup soudu ze zákonných pravidel, jež řízení před ním upravují, a toto vybočení je způsobilé se promítnout (stěžovateli negativně) do jeho výsledku. Tak je tomu rovněž v případě zřetelných organizačních pochybení soudu, jímž je kupříkladu nedostatečné seznámení se s obsahem spisu, založení rozhodné listiny do spisu jiného, omyl při datování jejího příchodu, přehlédnutí zaplacení soudního poplatku apod. [srov. nález sp. zn. III. ÚS 290/06 ze dne 28. 6. 2007

(N 108/45 SbNU 459); veškerá judikatura Ústavního soudu je dostupná na <http://nalus.usoud.cz>]. Z pohledu práva na spravedlivý (řádný) proces totiž nemůže obstát výrok soudu založený "na věcně nesprávných argumentech".

12. K problematice blanketního opravného prostředku uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 308/97 (N 63/11 SbNU 119), že je především věcí toho, kdo takový opravný prostředek podal, aby si přiměřeným způsobem vytvořil situaci, aby mohlo být soudem v době rozhodování o něm přihlédnuto ke všemu, co v následném odůvodnění uvede. V praxi se jedná především o oznámení advokáta soudu, že blanketní stížnost dodatečně písemně odůvodní, a sdělení lhůty, ve které toto odůvodnění doručí.

13. V nálezech Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 1895/08 (N 194/51 SbNU 345), ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. II. ÚS 200/13 (N 123/70 SbNU 127), ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. I. ÚS 2346/14 (N 177/74 SbNU 543), ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 1820/16 (N 180/82 SbNU 749), ze dne 4. 9. 2018, sp. zn. I. ÚS 1692/18, ze dne 6. 12. 2019, sp. zn. III. ÚS 3333/19 a ze dne 1. 4. 2020, sp. zn. I. ÚS 3955/19, se pak Ústavní soud zabýval případy, kdy stěžovatelé, resp. jejich obhájci, vytvořili výše zmíněnou situaci, aby mohlo být soudem v době rozhodování o stížnosti náležitě přihlédnuto k námitkám v odůvodněných stížnostech, které zaslali v dodatečné a předem oznámené lhůtě po doručení písemného odůvodnění rozhodnutí, avšak soudy k těmto námitkám nepřihlédly, ačkoliv tu možnost měly či mohly mít. Ústavní soud v citovaných nálezech dovodil, že právo na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny zahrnuje povinnost obecných soudů vypořádat se se vším, co vyšlo v průběhu řízení najevo a co účastníci řízení tvrdí, má-li to vztah k projednávané věci, a skutečnost, že se soud s námitkou, která má vztah k projednávané věci, nijak nevypořádal, zásadně zakládá protiústavnost daného rozhodnutí [srov. náleze ze dne 20. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 593/04 (N 230/39 SbNU 443), a náleze ze dne 3. 10. 2006, sp. zn. I. ÚS 74/06 (N 175/43 SbNU 17)].

14. Uvedená obecná východiska dopadají i na nyní projednávanou věc, v níž městský soud nechal v potaz dodatečné odůvodnění původně blanketní stížnosti, byť faktického pochybení se dopustil obvodní soud, který dodatečně zasláné odůvodnění stížnostnímu městskému soudu již dále nepředposlal. Městský soud tedy mylně vycházel z toho, že odůvodnění blanketní stížnosti není ve spise založeno, přičemž neověřil, zda stěžovatel toto odůvodnění obvodnímu soudu v předem avizované lhůtě zaslal; byť tak učinil až poté, co obvodní soud spisový materiál již předposlal městskému soudu. Pro doručení odůvodnění stížnosti ve stanovené a dopředu avizované lhůtě je stěžejní pouze ta okolnost, že toto podání stěžovatele bylo obvodnímu soudu řádně doručeno a stěžovatel proto očekával, že je městský soud při svém rozhodování zohlední a argumentačně se s ním vypořádá. K tíži stěžovatele rozhodně nemůže jít jakási laxnost obecných soudů, které si mezi sebou odůvodnění stížnosti nepředposlaly. Městský soud navíc nevyvinul žádnou iniciativu k ověření toho, zda stěžovatel avizované doplnění a odůvodnění původně blanketní stížnosti obvodnímu soudu přeci jen ve stanovené lhůtě nezaslal.

15. Administrativní pochybení na straně obvodního soudu, které ostatně obvodní soud sám připouští, totiž mělo negativní dopad do právní sféry stěžovatele. K tomu je navíc třeba pro úplnost dodat, že stěžovatel postupoval formálně správně, když odůvodnění stížnosti adresoval prvoinstančnímu soudu, nikoliv soudu městskému (srov. § 143 odst. 1 tr. ř.). Dále je třeba zdůraznit, že doplnění blanketní stížnosti bylo obvodnímu soudu doručeno dne 29. 4. 2020, přičemž městský soud o podané stížnosti rozhodl napadeným usnesením až dne 6. 5. 2020. Pokud by proto obvodní soud správně zareagoval a odůvodnění stížnosti by promptně předposlal městskému soudu, nemohlo by se stát, že městský soud rozhodoval bez jeho znalosti.

16. Ze shora uvedeného je patrné, že stížnostní soud mohl a měl mít v době svého rozhodování k dispozici stěžovatelem řádně doručené písemné odůvodnění stížnosti, avšak v odůvodnění napadeného usnesení vycházel pouze z blanketní stížnosti a zamítl námitky stěžovatele, aniž by

ovšem byl seznámen s jejich obsahem, resp. s později doplněnou a dopředu avizovanou argumentací stěžovatele. Proto také je ostatně v odůvodnění napadeného usnesení uvedeno, že stěžovatel podanou stížnost "blíže písemně nezdůvodnil" (bod 2.). Z hlediska řádného projednání opravného prostředku v řízení o přiznání nároku na bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu je proto třeba postup obvodního i městského soudu označit za chybný, neboť nezohlednil-li městský soud námitky stěžovatele a vůbec nijak na ně nezareagoval, zatížil svoje rozhodnutí nepřezkoumatelností.

17. Městský soud proto porušil ústavně zaručené právo stěžovatele na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny, jakož i jeho právo na obhajobu dle čl. 40 odst. 3 Listiny. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené usnesení městského soudu zrušil.

18. Ústavní soud tím vytvořil procesní prostor pro vydání rozhodnutí nového, v jehož rámci se městský soud bude moci vypořádat se všemi stěžovatelem uplatněnými námitkami a argumenty. Protože Ústavní soud důsledně respektuje princip minimalizace zásahů do činnosti obecných soudů, nezabýval se dalšími námitkami stěžovatele, které uplatnil vůči usnesení obvodního soudu, neboť by to bylo předčasné. Proto tuto část ústavní stížnosti odmítl jako nepřípustnou [§ 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu]. Teprve poté, co městský soud napraví shora popsany procesní deficit, totiž bude stěžovatel moci - podle výsledku řízení - zvážit podání další ústavní stížnosti, která by se již týkala samotného merita věci.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)